

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI VE GÖSTERGELERİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI VE GÖSTERGELERİ*

*Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) Gösterge Setinde 2020 ve 2025 yıllarında kapsamlı revizyonlar yapılması planlanmış olup bu kitapçıkta yer alan göstergeler 2019 yılı gösterge tanımlarını yansıtmaktadır.

SKA 1: Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek

- Hedef 1.1:** 2030 yılına kadar, hâlihazırda günlük 1,25 ABD Dolarından daha az gelirle yaşayanlar olarak tanımlanan aşırı yoksulluğu her yerde ve herkes için ortadan kaldırmak
- Hedef 1.2:** 2030 yılına kadar, ulusal tanımlara göre tüm boyutlarıyla yoksulluk içindeki her yaştan erkek, kadın ve çocuk oranını en az yarıya indirmek
- Hedef 1.3:** Ulusal koşullara uygun sosyal koruma sistemleri ve önlemlerini, asgari güvenceleri de içerecek biçimde, herkes için uygulamaya koymak ve 2030 yılına kadar, yoksul ve kırılgan kesimin büyük ölçüde kapsanmasını sağlamak
- Hedef 1.4:** 2030 yılına kadar, başta yoksul ve kırılgan durumdakiler olmak üzere tüm erkek ve kadınların ekonomik kaynaklar, temel hizmetler, toprak ve diğer mülk türleri üzerinde mülkiyet ve idare, miras, doğal kaynaklar, uygun yeni teknolojiler ve mikrofinansı da kapsayan mali hizmetlere erişimde eşit haklara sahip olmalarını sağlamak
- Hedef 1.5:** 2030 yılına kadar, yoksul ve kırılgan durumda olanlara dayanıklılık kazandırmak ve iklimle ilgili aşırı olaylara ve diğer ekonomik, sosyal ve çevresel şoklara ve afetlere maruziyet ve kırılganlıklarını azaltmak
- Hedef 1.a:** Özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler için yeterli ve öngörülebilir araçlar geliştirmek ve her yönüyle yoksulluğa son vermeye yönelik politika ve programlar uygulamak için, daha gelişmiş kalkınma işbirliğini de içerecek biçimde, çeşitli kaynaklardan sağlanan imkânların önemli ölçüde seferber edilmesini sağlamak
- Hedef 1.b:** Yoksulluğa son vermeye yönelik yatırımları hızlandırmak için, yoksul yanlısı ve cinsiyete duyarlı kalkınma stratejilerine dayalı ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde somut politika çerçeveleri oluşturmak

Göstergeler

- 1.1.1** Cinsiyet, yaş, işteki durum ve coğrafi konum ayrımında uluslararası yoksulluk sınırının altındaki nüfusun oranı
- 1.2.1** Cinsiyet ve yaş grubuna göre yoksulluk sınırının altındaki nüfusun oranı
- 1.2.2** Ulusal tanımlara göre tüm boyutlarıyla yoksulluk içinde yaşayan tüm yaşlardaki erkek, kadın ve çocukların oranı
- 1.3.1** Çocuklar, işsizler, yaşlılar, engelliler, hamileler, yeni doğanlar, iş kazasında yaralananlar, yoksul ve kırılgan durumdakiler ayrımında ve cinsiyete göre sosyal koruma sistemleri tarafından korunan nüfusun oranı
- 1.4.1** Temel hizmetlere erişim sağlayan hanelerde yaşayan nüfusun oranı
- 1.4.2** Cinsiyete ve tasarruf biçimlerine göre, yasal olarak tanınmış belgelerle toprak üzerinde tasarruf etme hakkı olan ve toprak üzerindeki haklarının güvende olduğunu algılayan toplam yetişkin nüfusun oranı
- 1.5.1** 100.000 kişi başına afetlerden doğrudan etkilenen, kaybolan ve ölen kişi sayısı
- 1.5.2** Afetlerin yol açtığı doğrudan ekonomik kayıpların küresel gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı
- 1.5.3** Sendai Afet Riski Azaltma Çerçevesi, 2015-2030 ile uyumlu olarak ulusal afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan ülkelerin sayısı
- 1.5.4** Ulusal afet riski azaltma stratejileri ile uyumlu yerel afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan yerel yönetimlerin oranı
- 1.a.1** Yoksulluk azaltma programlarına doğrudan kamu tarafından tahsis edilen kaynakların oranı
- 1.a.2** Temel hizmetlere (eğitim, sağlık ve sosyal koruma) ayrılan toplam kamu harcamalarının oranı
- 1.a.3** Gayrisafi yurt içi hasılanın (GSYH) bir oranı olarak doğrudan yoksulluk azaltma programlarına tahsis edilen toplam hibeler ile borç yaratmayan akımların toplamı
- 1.b.1** Kadınların, yoksulların ve kırılgan grupların orantısız olarak faydalandığı sektörlere yönelik kamu sermaye ve diğer harcamalarının oranı

SKA 2: Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek

- Hedef 2.1:** 2030 yılına kadar, açlığa son vermek ve özellikle yoksullar ve bebekler de dâhil kırılğan durumda olan insanlar başta olmak üzere herkes için yıl boyunca güvenli, besleyici ve yeterli gıdaya erişim sağlamak
- Hedef 2.2:** Beş yaş altındaki çocukların aşırı zayıflıkları ve büyümesini engelleyen nedenlere ilişkin uluslararası düzeyde kabul edilmiş 2025 yılı hedeflerine ulaşılması da dâhil olmak üzere 2030 yılına kadar, her türlü yetersiz beslenmeye son vermek ve ergenlik çağındaki kızlar, hamile ve emziren kadınlar ve yaşlıların beslenme ihtiyaçlarını ele almak
- Hedef 2.3:** 2030 yılına kadar, başta kadınlar, yerliler, aile çiftçileri, göçebeler ve balıkçılar olmak üzere küçük ölçekli gıda üreticilerinin arazi, diğer üretken kaynaklar ve girdiler, bilgi, mali hizmetler, pazarlar ve değer katma fırsatları, tarım dışı istihdam olanaklarına eşit ve güvenli erişimlerini sağlamayı da içerecek biçimde, gelir ve tarımsal verimliliğini ikiye katlamak
- Hedef 2.4:** 2030 yılına kadar, sürdürülebilir gıda üretim sistemlerini teminat altına almak ile verimliliği ve üretimi artıran, ekosistemlerin korunmasına yardımcı olan, iklim değişikliği, aşırı hava koşulları, kuraklık, sel ve diğer afetlere uyum kapasitesini güçlendiren ve arazi ve toprak kalitesini aşamalı biçimde iyileştiren dayanıklı tarım uygulamalarını gerçekleştirmek
- Hedef 2.5:** 2020 yılına kadar, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde sağlıklı yönetilmiş ve çeşitlendirilmiş tohum ve bitki bankalarını da içerecek biçimde, tohumlar, kültür bitkileri, çiftlik ve evcilleştirilmiş hayvanlar, onların yabani türlerinin genetik çeşitliliğini korumak; uluslararası alanda kabul edildiği biçimde genetik kaynakların ve ilgili geleneksel birikimin kullanımından elde edilen faydalara erişim, adil ve hakkaniyetli paylaşımı desteklemek
- Hedef 2.a:** Başta en az gelişmiş ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde tarımsal üretim kapasitesinin artırılması için, daha gelişmiş uluslararası işbirliğini de içerecek biçimde, kırsal altyapı, tarımsal araştırma ve çiftçi eğitim hizmetleri, teknoloji geliştirme, bitki ve hayvan gen bankalarına yatırımı artırmak
- Hedef 2.b:** Doha Kalkınma Gündemine uygun olarak, her türlü tarımsal ihracat sübvansiyonu ve eşdeğer etkili tüm ihracat önlemlerinin eşzamanlı olarak kaldırılmasını da içerecek biçimde, dünya tarım piyasalarındaki ticari kısıtlama ve aksaklıkları düzeltmek ve önlemek
- Hedef 2.c:** Gıda emtia piyasaları ve türevlerinin düzgün işlemesi için önlem almak ve gıda fiyatlarında aşırı dalgalanmaları sınırlandırmak için, gıda rezervleri dâhil piyasa bilgilerine zamanında erişimi kolaylaştırmak

Göstergeler

- 2.1.1** Yetersiz beslenmenin yaygınlığı
- 2.1.2** Gıda Güvensizliği Deneyimi Ölçeği'ne (Food Insecurity Experience Scale - FIES) göre, nüfusun içinde orta ya da ciddi düzeydeki gıda güvensizliğinin yaygınlığı
- 2.2.1** 5 yaş ve altı çocuklarda büyüme geriliğinin yaygınlığı (Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartları'na göre çocuğun yaşıtlarına göre medyan boy uzunluğunun 2 st. sapmadan daha kısa olması)
- 2.2.2** 5 yaş altı çocuklar arasında, kötü beslenmenin (aşırı zayıflık ve fazla kilolu olma) yaygınlığı (boya göre ağırlığın, Dünya Sağlık Örgütü Çocuk Gelişim Standartları'nın ortanca değerinden $>+2$ ve <-2 standart sapma göstermesi)
- 2.3.1** Tarımsal/kırsal/ormancılık işletme büyüklük sınıflarına göre işgücü başına üretim hacmi
- 2.3.2** Küçük ölçekli gıda üreticilerinin cinsiyet ve yerellik kırılımına göre ortalama gelirleri
- 2.4.1** Verimli ve sürdürülebilir tarım yapılan tarımsal alanların oranı
- 2.5.1** Orta ya da uzun dönem saklama tesislerinde saklanmakta olan bitki ve hayvanlara ait genetik materyallerin sayısı
- 2.5.2** Yok olma riski altında olan, olmayan ya da yok olma riski bilinemeyecek düzeyde olan yerel türlerin oranı
- 2.a.1** Kamu harcamaları için tarım oryantasyon endeksi
- 2.a.2** Tarım sektörüne toplam resmi akımlar (resmi kalkınma yardımları ve diğer resmi akımlar toplamı)
- 2.b.1** Tarımsal ihracat sübvansiyonları
- 2.c.1** Gıda fiyatları anomalileri göstergesi

SKA 3: Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak

- Hedef 3.1:** 2030 yılına kadar, küresel anne ölüm oranını 100.000 canlı doğumda 70'in altına düşürmek
- Hedef 3.2:** 2030 yılına kadar, tüm ülkelerde yenidoğan ölüm oranınının 1.000 canlı doğumda 12 veya daha aza, 5 yaş altı çocuk ölüm oranınının da 1.000 canlı doğumda 25 veya daha aza düşürülmesi hedefiyle, yenidoğan ve 5 yaş altı çocukların önlenebilir ölümlerini sona erdirmek
- Hedef 3.3:** 2030 yılına kadar, AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropik hastalık salgınlarını bitirmek ve hepatit, su kaynaklı hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele etmek
- Hedef 3.4:** 2030 yılına kadar, koruma ve tedavi yoluyla bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan erken ölümleri üçte bir oranında azaltılmak ve akıl sağlığı ile esenliği desteklemek
- Hedef 3.5:** Uyuşturucu madde ve alkolün zararlı kullanımı dâhil olmak üzere madde bağımlılığına yönelik önlemleri ve tedaviyi güçlendirilmek
- Hedef 3.6:** 2020 yılına kadar dünya genelinde karayollarındaki trafik kazalarından kaynaklanan ölüm ve yaralanma sayısını yarıya indirmek
- Hedef 3.7:** 2030 yılına kadar, aile planlaması, bilgilendirme ve eğitime yönelik olanlar dâhil, cinsel ve üreme sağlığı hizmetlerine evrensel erişimi sağlanmak ve üreme sağlığını ulusal stratejilere ve programlara entegre etmek
- Hedef 3.8:** Mali riskten korumayı, kaliteli temel sağlık bakım hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve karşılanabilir zaruri ilaç ve aşılarla erişimini de kapsayan genel sağlık sigortasını oluşturulmak
- Hedef 3.9:** 2030 yılına kadar tehlikeli kimyasallar ile hava, su ve toprak kirliliği ile kontaminasyonundan kaynaklanan ölüm ve hastalıkları kayda değer miktarda azaltmak
- Hedef 3.a:** Uygun olduğu takdirde, Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin tüm ülkelerde, uygulanmasını güçlendirmek
- Hedef 3.b:** Özellikle gelişmekte olan ülkeleri etkileyen bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıklar için ilaç ve aşıların araştırılmasını ve geliştirilmesini desteklemek, halk sağlığının korunması ve özellikle herkesin ilaçlara erişiminin sağlanması için gelişmekte olan ülkelerin Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşmasının tüm hükümlerini kullanabilme hakkını tanıyan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları (TRIPS) ve Kamu Sağlığına İlişkin Doha Deklarasyonuna uyumlu olacak şekilde karşılanabilir zaruri ilaç ve aşılarla erişimi kolaylaştırmak
- Hedef 3.c:** Özellikle en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerde sağlık finansmanını ve sağlık işgücünün işe alımını, geliştirilmesini, eğitimini ve idamesini kayda değer miktarda artırmak
- Hedef 3.d:** Başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm ülkelerin ulusal ve küresel sağlık risklerine karşı erken uyarı, riski azaltma ve risk yönetimi kapasitelerini güçlendirmek

Göstergeler

- 3.1.1** Anne ölüm oranı
- 3.1.2** Nitelikli sağlık personeli ile gerçekleştirilen doğumların oranı
- 3.2.1** Beş yaş altı ölüm hızı
- 3.2.2** Neonatal ölüm hızı
- 3.3.1** Cinsiyet, yaş ve belirli gruplara göre enfekte olmamış her 1.000 kişiye düşen HIV enfeksiyonuna yeni yakalananların sayısı
- 3.3.2** 100.000 kişi başına tüberküloz insidansı
- 3.3.3** 1.000 kişi başına sıtma insidansı
- 3.3.4** 100.000 kişi başına Hepatit B insidansı
- 3.3.5** İhmal edilmiş tropik hastalıklara karşı müdahaleye ihtiyaç duyan kişi sayısı
- 3.4.1** Kalp damar hastalıkları, kanser, diyabet ve kronik solunum hastalığına bağlı ölüm oranı
- 3.4.2** İntihar ölüm oranı
- 3.5.1** Madde kullanımına bağlı hastalık sebebi ile tedavi gören kişi sayısı (farmakolojik, psikososyal ve rehabilitasyon ve tedavi sonrası bakım hizmetleri)
- 3.5.2** Alkolün zararlı kullanımı, ulusal bağlama göre tanımlanmış, bir takvim yılında kişi başına (15 yaş ve üzeri) tüketilen litre olarak saf alkol miktarı
- 3.6.1** Karayolu trafik kazaları nedeniyle ölüm oranı
- 3.7.1** Modern yöntemlerle aile planlaması ihtiyacını karşılayabilen üreme çağındaki (15-49 yaş) kadınların oranı
- 3.7.2** 10-14 yaş ve 15-19 yaş gruplarında, 1.000 kadın başına düşen adolesan doğurganlık hızı
- 3.8.1** Temel sağlık hizmetlerinin kapsama oranı (genel ve en dezavantajlı nüfus içinde üreme, anne, yenidoğan ve çocuk sağlığını, bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıkları, hizmet kapasitesi ve erişimi içeren izleyici müdahalelere dayalı temel hizmetlerin ortalama kapsama oranı)
- 3.8.2** Sağlık alanında geniş hanehalkı harcaması olan nüfusun oranı (toplam hanehalkı harcaması ya da gelirinin payı olarak)
- 3.9.1** Eysel ve çevresel hava kirliliğine bağlı ölüm oranı
- 3.9.2** Güvenilir olmayan su, güvenilir olmayan sanitasyon ve hijyen eksikliğine bağlı ölüm oranı (Güvenilir olmayan Herkes İçin Su, Sanitasyon ve Hijyen (Water, Sanitation and Hygiene for All - WASH) hizmetlerine maruz kalma)
- 3.9.3** Kazayla zehirlenmeye bağlı ölümlerin oranı
- 3.a.1** 15 yaş ve üzeri bireyler arasında mevcut tütün kullanımının yaşa göre standartlaştırılmış yaygınlığı
- 3.b.1** Ulusal programdaki tüm aşular ile kapsanan hedef nüfusun oranı
- 3.b.2** Tıbbi araştırma ve temel sağlık sektörlerine toplam net resmi kalkınma yardımı
- 3.b.3** Sürdürülebilir bir temelde elde edilebilir ve karşılanabilir temel ilaçlar setine sahip sağlık tesislerinin oranı
- 3.c.1** Sağlık çalışanı yoğunluğu ve dağılımı
- 3.d.1** Uluslararası Sağlık Tüzüğü konusundaki kapasite ve sağlık acil durumlarına hazır olma oranı

SKA 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek

- Hedef 4.1:** 2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, yerinde ve etkili eğitim çıktılarını üreten ücretsiz, eşit ve kaliteli ilköğretim ve ortaöğretimi bitirmelerini sağlamak
- Hedef 4.2:** 2030 yılına kadar tüm kız ve erkek çocuklarının, ilköğretime hazır hale getirilmesi için, nitelikli erken çocukluk gelişimi ve bakım hizmetleri ile okul öncesi eğitime erişimini sağlamak
- Hedef 4.3:** 2030 yılına kadar tüm kadın ve erkeklerin karşılanabilir ve kaliteli mesleki ve teknik eğitim ile üniversite eğitimi dâhil yükseköğretime eşit erişimini sağlamak
- Hedef 4.4:** 2030 yılına kadar istihdam, insana yakışır işler ve girişimcilik için teknik ve mesleki beceriler de dâhil olmak üzere gerekli becerilere sahip gençlerin ve yetişkinlerin sayısını önemli ölçüde artırmak
- Hedef 4.5:** 2030 yılına kadar eğitimdeki cinsiyet eşitsizliklerine son vermek ve engelliler, yerliler ve savunmasız çocuklar da dâhil olmak üzere tüm kırılgan kesimlerin her seviyede eğitime ve mesleki kurslara eşit erişimini sağlamak
- Hedef 4.6:** 2030 yılına kadar gençlerin tamamının ve kadın ve erkek yetişkinlerin çoğunluğunun okur-yazar olmasını ve sayısal beceriler kazanmasını sağlamak
- Hedef 4.7:** 2030 yılına kadar, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir yaşam tarzları, insan hakları, cinsiyet eşitliği, barış ve şiddetsizlik kültürü geliştirme, dünya vatandaşlığı, kültürel çeşitlilik ve kültürün sürdürülebilir kalkınmaya katkısı alanlarında eğitim dâhil diğer yöntemler aracılığıyla sürdürülebilir kalkınmanın desteklenmesi için gereken bilgi ve becerilerin tüm öğrenen kişiler tarafından edinilmesini sağlamak
- Hedef 4.a:** Çocuk, engelli ve cinsiyet duyarlı eğitim tesisleri inşa etmek ve niteliklerini yükseltmek; herkes için güvenli, şiddet içermeyen, kapsayıcı ve etkili öğrenme ortamları sağlamak
- Hedef 4.b:** 2020 yılına kadar gelişmiş ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki mesleki eğitim, bilgi ve iletişim teknolojileri, teknik, mühendislik ve bilimsel programları kapsayan yükseköğrenim programları için en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere sunulan burs sayısını dünya çapında önemli miktarda artırmak
- Hedef 4.c:** 2030 yılına kadar, en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri başta olmak üzere gelişmekte olan ülkelere, öğretmen eğitimine yönelik uluslararası işbirliğini de içerecek şekilde nitelikli öğretmen arzını önemli miktarda artırmak

Göstergeler

- 4.1.1** Cinsiyet ayrımında (a) 2. ve 3. sınıflarda; (b) ilkokul sonunda; ve (c) ortaokul sonunda (i) okuma ve (ii) matematikte en az asgari yeterlilik düzeyine sahip çocuk ve gençlerin oranı
- 4.2.1** Cinsiyete göre gelişimsel açıdan sağlık, öğrenme ve psikosozal iyi olma durumunda olan 5 yaş altı çocukların oranı
- 4.2.2** Cinsiyete göre, ilkokula resmi başlama yaşından bir yıl önce eğitime katılım oranı
- 4.3.1** Cinsiyete göre son 12 ay içinde genç ve yetişkinlerin örgün veya yaygın eğitime katılma oranı
- 4.4.1** Yetenek tipine göre bilgi ve iletişim teknolojileri becerisine sahip genç ve yetişkinlerin oranı
- 4.5.1** Tüm eğitim göstergeleri için parite endeksleri (veri mevcudiyetine bağlı olarak kadın/erkek, kırsal/kent, gelir grupları, engellilik durumu, vb.)
- 4.6.1** Belirli bir yaş grubunda cinsiyete göre (a) okuryazarlık ve (b) aritmetik becerilerde en az belirli bir düzeyde yeterliliğe sahip nüfusun oranı
- 4.7.1** Tüm eğitim kademelerinde (i) küresel vatandaşlık eğitimi ve (ii) cinsiyet eşitliği ve insan hakları da dâhil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma için eğitimin; (a) milli eğitim politikaları, (b) müfredat, (c) öğretmen eğitimi ve (d) öğrenci değerlendirmede yaygınlaştırılma düzeyi
- 4.a.1** (a) Elektrik, (b) pedagojik kullanıma yönelik internet ve (c) bilgisayar, (d) engelli öğrencilere uyarlanmış altyapı ve malzemeler, (e) temel içme suyu, (f) tekil ve cinsiyete göre ayrılmış temel sanitasyon imkânları ve (g) temel el yıkama imkânlarına erişimi olan okulların oranı
- 4.b.1** Sektör ve çalışma türüne göre burslar için resmi kalkınma yardımı akımlarının hacmi
- 4.c.1** (a) Okul öncesi, (b) ilkokul, (c) ortaokul ve (d) lise düzeylerinde ilgili öğretim seviyesine uygun asgari düzeyde hizmet öncesi veya hizmet içi eğitim (örn. pedagojik eğitim) almış öğretmenlerin oranı

SKA 5: Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek

- Hedef 5.1:** Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığa her yerde son vermek
- Hedef 5.2:** Kamusal ve özel alanlarda, tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, insan kaçakçılığı, cinsel ve her türlü istismar dâhil, şiddetin her türünü yok etmek
- Hedef 5.3:** Çocuk evliliği, erken yaşta evlilik, zorla evlendirilme ve kadın sünneti gibi tüm zararlı uygulamaları yok etmek
- Hedef 5.4:** Ulusal şartlara uyduğunda, kamu hizmetlerinin, altyapının ve sosyal koruma politikalarının sağlanması ile hanehalkı ve aile içerisinde sorumluluk paylaşımının teşvik edilmesi yoluyla ücretsiz bakım ve ev işlerini tahakkuk ettirmek ve değer biçmek
- Hedef 5.5:** Kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayattaki karar alma süreçlerinin her seviyesinde tam ve etkili katılımı ile liderlik için eşit fırsatlara sahip olmasını sağlamak
- Hedef 5.6:** Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç dokümanları çerçevesinde mutabık kalınan şekilde, cinsel ve üreme sağlığı ile üreme haklarına evrensel erişim sağlamak
- Hedef 5.a:** Kadınların, ulusal yasalarla uyumlu olacak şekilde, toprak ve diğer mülk türlerine sahip olma ve hükmetme, mali hizmetler, miras ve doğal kaynaklara erişimlerinin yanı sıra ekonomik kaynaklar konusunda eşit haklara sahip olmaları için reformlar gerçekleştirmek
- Hedef 5.b:** Kadınların güçlendirilmesini desteklemek için, kolaylaştırıcı teknolojilerin, özellikle bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını artırmak Cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ve kadınların ve kız çocuklarının her seviyede güçlendirilmesi için sağlam politikalar ile buyurucu yasal düzenlemeler getirmek ve güçlendirmek

Göstergeler

- 5.1.1** Cinsiyet temelinde ayrımcılığı önlemek ve eşitliği teşvik etmek, uygulamak ve izlemek için yasal çerçevelerin yürürlükte olup olmaması
- 5.2.1** Son 12 ay içinde mevcut veya eski eşi veya birlikte olduğu erkeğin fiziksel, cinsel ve duygusal şiddetine maruz kalan 15 yaş ve üzeri kadınların oranı
- 5.2.2** Yaşa ve olayın oluş yerine göre, son 12 ay içinde eşi veya birlikte olduğu erkek dışındaki kişiler tarafından cinsel şiddete maruz kalan 15 yaş ve üzeri kadınların oranı
- 5.3.1** 15 ve 18 yaşından önce evlenmiş ya da bir birlikteliği olmuş 20-24 yaştaki kadınların oranı
- 5.3.2** Yaşa göre, kadın sünneti/kesme geçirmiş 15-49 yaş arası kadın ve kızların oranı
- 5.4.1** Cinsiyet ve yaşa göre ücretsiz ev işleri ve bakıcılık için harcanan zamanın oranı
- 5.5.1** (a) Türkiye Büyük Millet Meclisi ve (b) yerel yönetimlerdeki kadınların sandalye oranı
- 5.5.2** Yöneticilik pozisyonlarındaki kadınların oranı
- 5.6.1** Gebeliği önleyici yöntem kullanımı, cinsel ilişki ve üreme sağlığı konularında kendi bilinçli kararını veren 15-49 yaş grubundaki kadınların oranı
- 5.6.2** 15 yaş ve üzeri kadın ve erkeklerin, cinsel sağlık ve üreme sağlığına ilişkin bilgi ve eğitime tam ve eşit erişimini garanti eden kanun ve yönetmeliklere sahip olan ülkelerin sayısı
- 5.a.1** (a) Cinsiyet ayrımında, tarımsal arazi üzerinde mülkiyet veya güvenceli haklara sahip toplam tarımsal nüfus oranı, ve (b) kullanım hakkı ayrımında, tarım arazisi sahipleri veya hak sahipleri arasında kadınların oranı
- 5.a.2** Toprak sahipliği ve/veya kontrolünde kadınların eşit haklarını garantileyen yasal çerçeveleri olan (örf ve adet hukuku dâhil) ülkelerin oranı
- 5.b.1** Cinsiyete göre cep telefonu sahibi bireylerin oranı
- 5.c.1** Cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi için kamu ödenek tahsisatı yapan ve izleme sistemleri olan ülkelerin oranı

6 TEMİZ SU VE SANİTASYON

SKA 6: Herkes için erişilebilir su ve atıksu hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak

- Hedef 6.1:** 2030 yılına kadar herkes için güvenilir ve karşılanabilir içme suyuna evrensel ve adil erişim sağlamak
- Hedef 6.2:** 2030 yılına kadar herkes için yeterli ve adil sanitasyon ve hijyene erişim sağlamak ve kadınların, kız çocuklarının ve kırılgan durumda olan kişilerin ihtiyaçlarına özel ilgi göstererek kamuya açık alanlarda dışkılamaya son vermek
- Hedef 6.3:** 2030 yılına kadar, dünya genelinde kirliliği azaltmak, düzensiz çöp depolamayı ortadan kaldırmak, tehlikeli kimyasalların ve maddelerin salınımını asgariye indirmek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirmek, geri dönüşümü ve güvenli tekrar yeniden kullanımı dünya çapında büyük ölçüde artırmak suretiyle su kalitesini yükseltmek
- Hedef 6.4:** 2030 yılına kadar su kıtlığına çözüm getirmek ve su kıtlığı çeken insan sayısını önemli ölçüde azaltmak üzere su kullanım verimliliğini tüm sektörlerde büyük ölçüde artırmak ve sürdürülebilir tatlısu çıkarma ve tedarikini temin etmek
- Hedef 6.5:** 2030 yılına kadar, uygun olduğu takdirde, sınırötesi işbirliğini de içerecek şekilde her düzeyde entegre su kaynakları yönetimi uygulamak
- Hedef 6.6:** 2020 yılına kadar dağlar, ormanlar, sulak alanlar, nehirler, akiferler ve göller dâhil olmak üzere suyla ilgili ekosistemleri korumak ve restore etmek
- Hedef 6.a:** 2030 yılına kadar, su toplama, tuzdan arındırma, su verimliliği, atıksu arıtma, geri dönüşüm ve tekrar kullanım teknolojilerini de içerecek şekilde su ve sanitasyon ile ilgili eylemler ve programlar konusunda uluslararası işbirliğini ve gelişmekte olan ülkelere kapasite geliştirme desteğini artırmak
- Hedef 6.b:** Su ve sanitasyon yönetiminin iyileştirilmesi için yerel katılımı desteklemek ve güçlendirmek

Göstergeler

- 6.1.1** Güvenilir şekilde yönetilen içme suyu hizmetlerini kullanan nüfusun oranı
- 6.2.1** Sabun ve su ile el yıkama imkânı dâhil olmak üzere güvenilir şekilde yönetilen atıksu ve kanalizasyon hizmetlerini kullanan nüfusun oranı
- 6.3.1** Güvenilir şekilde arıtılmış atıksu oranı
- 6.3.2** Alıcı ortam su kalitesi iyi düzeyde olan su kütlelerinin oranı
- 6.4.1** Zaman içinde su kullanım verimliliğindeki değişim
- 6.4.2** Su stresinin düzeyi: kaynaklardan çekilen tatlı suyun mevcut tatlısu kaynaklarına oranı
- 6.5.1** Entegre su kaynakları yönetimi uygulamasının derecesi (0-100)
- 6.5.2** Su işbirliği için operasyonel bir düzenleme bulunan sınır ötesi havza alanının oranı
- 6.6.1** Suyula ilişkili ekosistemlerin kapsamının zaman içindeki değişimi
- 6.a.1** Kamu koordinasyonundaki harcama planının bir parçası olan su ve atıksu hizmetleri ile ilgili resmi kalkınma yardımının miktarı
- 6.b.1** Su ve atıksu hizmetlerinin yönetilmesinde yerel toplulukların katılımı için oluşturulmuş operasyonel politika ve prosedürleri olan yerel yönetim birimlerinin oranı

SKA 7: Herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak

- Hedef 7.1:** 2030 yılına kadar karşılanabilir, güvenilir ve modern enerji hizmetlerine evrensel erişim sağlamak
- Hedef 7.2:** 2030 yılına kadar yenilenebilir enerjinin küresel enerji bileşimi içindeki payını önemli ölçüde artırmak
- Hedef 7.3:** 2030 yılına kadar enerji verimliliği küresel iyileşme hızını iki katına çıkarmak
- Hedef 7.a:** 2030 yılına kadar yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, gelişmiş ve daha temiz fosil yakıt teknolojilerini de içerecek şekilde temiz enerji araştırmaları ve teknolojilerine erişimi kolaylaştırmak için uluslararası işbirliğini çoğaltmak ve enerji altyapısı ve temiz enerji teknolojileri yatırımlarını desteklemek
- Hedef 7.b:** 2030 yılına kadar, herkese çağdaş ve sürdürülebilir enerji hizmetleri sağlamak için tüm gelişmekte olan ülkelerde, özellikle en az gelişmiş ülkelerde, gelişmekte olan küçük ada devletlerinde ve karayla çevrili gelişmekte olan ülkelerde, altyapıyı yaygınlaştırmak ve teknolojileri yükseltmek

Göstergeler

- 7.1.1** Elektriğe erişebilen nüfusun oranı
- 7.1.2** Isıtma, aydınlatma ve yemek yapmada temiz yakıt ve teknoloji kullanan nüfus oranı
- 7.2.1** Toplam nihai enerji tüketimindeki yenilenebilir enerji payı
- 7.3.1** Birincil enerji ve gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) cinsinden ölçülen enerji yoğunluğu
- 7.a.1** Hibrit sistemler de dâhil olmak üzere temiz enerji araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) ve yenilenebilir enerji üretiminin desteklenmesi için gelişmekte olan ülkelere uluslararası finansal akımlar
- 7.b.1** Sürdürülebilir kalkınma hizmetlerine, altyapı ve teknoloji için finansal transfer şeklinde yapılan doğrudan yabancı yatırımların miktarı ve enerji verimliliğindeki yatırımların gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı

SKA 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakıŖır iŖleri desteklemek

- Hedef 8.1:** Ulusal koŖullara uygun olarak kiŖi baŖına dŖen ekonomik büyümeyi sürdürmek ve özellikle en az geliŖmiŖ ülkelerde Gayrisafi Yurtiçi Hasıladı yıllık asgari %7 oranında büyüme gerekleŖtirmek
- Hedef 8.2:** Yüksek katma değerli ve emek-yoğun sektörlere odaklanmayı da içerecek Ŗekilde faaliyet eŖitlendirme, teknoloji yükseltme ve yenilikçilik yoluyla ekonomik verimliliği daha yüksek seviyelere ulaŖtırmak
- Hedef 8.3:** retken faaliyetleri, insana yakıŖır iŖ üretimini, giriŖimcilięi, yaratıcılığı ve yenilikçiliği destekleyen kalkınma odaklı politikalar geliŖtirmek ve finansal hizmetlere eriŖim yolunu da kapsayacak Ŗekilde mikro, küçük ve orta ölçekli iŖletmelerin kayıt altına alınması ve büyümesini teŖvik etmek
- Hedef 8.4:** 2030 yılına kadar, tktim ve üretimdeki küresel kaynak verimliliğini aŖamalı biçimde iyileŖtirmek ve geliŖmiŖ ülkelerin nderliliğinde, Sürdürülebilir Tktim ve retim Modellerine Yönelik 10 Yıllık ereve Programıyla uyumlu Ŗekilde, ekonomik büyümenin çevresel bozunmadan ayırıtılması için çaba göstermek
- Hedef 8.5:** 2030 yılına kadar gençler ve engelliler dâhil tüm erkek ve kadınlar için tam ve üretken istihdam ve insana yakıŖır iŖlere eriŖmek ve eŖit iŖe eŖit ücret sağlamak
- Hedef 8.6:** 2020 yılına kadar ne istihdamda ne de eğitim veya kurslarda yer alan gençlerin oranını önemli ölçüde azaltmak
- Hedef 8.7:** Zorla alıŖtırmayı ortadan kaldırmak, modern köleliği ve insan kaçakçılığını bitirmek ve çocukların asker olarak kullanılması dâhil olmak üzere ocuk iŖilięinin en kötü türlerini yasaklamak ve ortadan kaldırmak üzere acil ve etkili tedbirler almak ve 2025 yılına kadar her türlü ocuk iŖilięini sona erdirmek
- Hedef 8.8:** BaŖta kadın göçmenler olmak üzere göçmen iŖiler ve güvencesiz iŖlerde alıŖan insanlar dâhil bütün alıŖanlar için alıŖma haklarını korumak ve güvenli ve emniyetli alıŖma ortamları sunmak
- Hedef 8.9:** 2030 yılına kadar istihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünleri teŖvik eden sürdürülebilir turizmin desteklenmesi için politikalar geliŖtirmek ve uygulamak
- Hedef 8.10:** Herkesin bankacılık, sigorta ve mali hizmetlere eriŖiminin teŖvik edilmesi ve yaygınlaŖtırılması için ulusal finansal kurumların kapasitelerini güçlendirmek
- Hedef 8.a:** zellikle en az geliŖmiŖ ülkeler olmak üzere geliŖmekte olan ülkeler için, En Az GeliŖmiŖ lkelere Ticaretle Bağlantılı Teknik Destek için Entegre çerçeveyi de içerecek Ŗekilde ticaret yardımı desteklerini artırmak
- Hedef 8.b:** 2020 yılına kadar genç istihdamı için küresel bir strateji geliŖtirmek ve uygulamaya koymak ve Uluslararası alıŖma rgt Küresel iŖ Pakti'ni uygulamak

Göstergeler

- 8.1.1** Kişi başına düşen reel gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) yıllık büyüme hızı
- 8.2.1** Çalışan kişi başına düşen reel gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) yıllık büyüme hızı
- 8.3.1** Cinsiyete göre tarım dışı sektörde informal istihdamın oranı
- 8.4.1** Madde ayak izi, kişi başına düşen madde ayak izi ve gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) başına madde ayak izi
- 8.4.2** Yurt içi madde tüketimi, kişi başına yurt içi madde tüketimi ve gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) başına yurt içi madde tüketimi
- 8.5.1** Meslek, yaş ve engellilik durumuna göre, kadın ve erkek çalışanların saatlik ortalama kazançları
- 8.5.2** Cinsiyet, yaş ve engellilik durumuna göre işsizlik oranı
- 8.6.1** Ne eğitimde ne istihdamda olan (15-24 yaş) gençlerin oranı
- 8.7.1** Cinsiyet ve yaşa göre 5-17 yaş arası çalışan çocukların sayısı ve oranı
- 8.8.1** Cinsiyet ve göçmen olma durumuna göre, ölümcül ve ölümcül olmayan iş kazalarının sıklık oranları
- 8.8.2** Cinsiyet ve göçmen olma durumuna göre, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) metinlerine ve ulusal mevzuata dayalı olarak çalışma hakları (örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşme) mevzuatının uyum düzeyi
- 8.9.1** Turizmin toplam gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) dolaysız katkısı ve büyüme hızı
- 8.9.2** Sürdürülebilir turizm sektörlerindeki işlerin toplam turizm işlerine oranı
- 8.10.1** (a) 100.000 yetişkin başına ticari banka şubesi sayısı ve (b) 100.000 yetişkin başına ATM sayısı
- 8.10.2** Bir bankada veya diğer finansal kurumlarda hesabı olan veya mobil para hizmeti kullanan (15 yaş ve üzeri) yetişkinlerin oranı
- 8.a.1** Ticari taahhütler ve ödemeler için yardım
- 8.b.1** Ayrı bir strateji veya ulusal istihdam stratejisinin bir parçası olarak, gençlerin istihdamı için geliştirilmiş ve uygulanmakta olan bir ulusal stratejinin varlığı

SKA 9: Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek

- Hedef 9.1:** Ekonomik kalkınma ve insan refahını desteklemek üzere, herkesin adil erişimine ve karşılanabilirliğe odaklanan bölgesel ve sınır ötesi altyapıyı da içeren kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapılar tesis etmek
- Hedef 9.2:** Kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve 2030 yılına kadar sanayinin istihdam ve gayri safi yurt içi hasıla payını, ulusal koşullarla uyumlu şekilde, belirgin oranda artırmak ve en az gelişmiş ülkelerde bu payı iki katına çıkarmak
- Hedef 9.3:** Küçük ölçekli sanayi işletmeleri ve diğer işletmelerin, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, uygun koşullu krediyi de kapsayan finansal hizmetlere erişimlerini ve değer zincirleri ile piyasalara entegrasyonlarını artırmak
- Hedef 9.4:** 2030 yılına kadar tüm ülkelerin kendi göreceli kabiliyetleri çerçevesinde hareket geçmesiyle; kaynak kullanım verimliliğinin artırılması ve temiz ve çevreye duyarlı teknoloji ve endüstriyel süreçlerin daha fazla kullanılması suretiyle altyapıyı yükseltmek ve sürdürülebilirliği sağlamak için sanayiye yenileştirmek
- Hedef 9.5:** 2030 yılına kadar, yenilikçiliği desteklemek ve 1 milyon kişi başına araştırma-geliştirme çalışanı sayısını, kamu ve özel sektör araştırma-geliştirme harcamalarını büyük ölçüde artırmak dâhil, başta gelişmekte olan ülkeler olmak üzere tüm ülkelerde bilimsel araştırmaları artırmak ve sanayi sektörlerinin teknolojik yetkinliklerini yükseltmek
- Hedef 9.a:** Afrika ülkelerine, en az gelişmiş ülkelere, karayla çevrili gelişmekte olan ülkelere ve gelişmekte olan küçük ada devletlerine geliştirilmiş mali, teknolojik ve teknik destek sağlanması yoluyla gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir ve dayanıklı altyapı geliştirmeyi kolaylaştırmak
- Hedef 9.b:** Sanayi çeşitliliği ve ticari mallara katma değer artırımı için elverişli bir politika ortamının sağlanması suretiyle gelişmekte olan ülkelerde yurt içi teknoloji geliştirme, araştırma ve yenilikçiliği desteklemek
- Hedef 9.c:** Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin kayda değer oranda artırılması ve 2020 yılına kadar en az gelişmiş ülkelerde internete evrensel ve karşılanabilir erişimin sağlanması için çaba göstermek

Göstergeler

- 9.1.1** Her mevsim geçit veren yolların 2 km yakınında yaşayan kırsal nüfusun oranı
- 9.1.2** Ulaşım türlerine göre yolcu ve yük hacmi
- 9.2.1** Kişi başına ve gayrisafi yurt içi hasılanın (GSYH) bir oranı olarak imalat sanayi katma değeri
- 9.2.2** İmalat sanayi istihdamının toplam istihdam içindeki oranı
- 9.3.1** Toplam sanayi katma değeri içinde küçük ölçekli sanayilerin oranı
- 9.3.2** Bir kredi borcu olan (nakdi veya gayrinakdi) küçük ölçekli sanayilerin oranı
- 9.4.1** Birim katma değer başına CO₂ emisyonu
- 9.5.1** Araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payı
- 9.5.2** Bir milyon nüfus başına düşen araştırmacı sayısı (tam zaman eşdeğer)
- 9.a.1** Altyapıya toplam uluslararası resmi destek (resmi kalkınma yardımlarına ilave olarak diğer resmi akımlar)
- 9.b.1** Toplam katma değer içinde yüksek ve orta-yüksek teknolojili katma değer üreten imalat sanayi sektörlerinin oranı
- 9.c.1** Teknoloji türüne göre bir mobil şebeke tarafından kapsanan nüfusun oranı

SKA 10: Ülkelerin içinde ve arasındaki eşitsizlikleri azaltmak

- Hedef 10.1:** 2030 yılına kadar nüfusun en alt %40'lık kesiminin gelirinin ulusal ortalamadan daha yüksek bir oranda, aşamalı olarak artmasını ve sürdürülmesini sağlamak
- Hedef 10.2:** 2030 yılına kadar yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir durumuna bakılmaksızın herkesin sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasını sağlamak ve güçlendirmek
- Hedef 10.3:** Fırsat eşitliğini sağlamak ve ayrımcılığa yol açan yasaların, politikaların ve uygulamaların bitirilmesi ve bu bağlamda uygun yasaların, politikaların ve eylemlerin yaygınlaştırılması yollarını da içerecek şekilde sonuç eşitsizliklerini azaltmak
- Hedef 10.4:** Özellikle mali, ücret ve sosyal koruma politikaları olmak üzere politika tesis etmek ve aşamalı olarak daha fazla eşitlik sağlamak
- Hedef 10.5:** Küresel mali piyasalar ve kurumlarla ilgili mevzuatı ve izlemeyi geliştirmek ve bu düzenlemelerin uygulamasını güçlendirmek
- Hedef 10.6:** Daha etkili, güvenilir, hesap verebilir ve meşru kurumların var olması için küresel uluslararası ekonomi ve finans kurumlarındaki karar verme süreçlerinde gelişmekte olan ülkelerin daha güçlü temsil ve söz hakkına sahip olmalarını sağlamak
- Hedef 10.7:** Planlı ve iyi yönetilen göç politikalarının uygulanmasını da içerecek şekilde, insanların muntazam, güvenli, düzenli ve sorumlu biçimde göç etmesini ve hareketliliğini kolaylaştırmak
- Hedef 10.a:** Dünya Ticaret Örgütü anlaşmalarına uygun olarak, özellikle en az gelişmiş ülkeler olmak üzere, gelişmekte olan ülkeler için özel ve farklılaştırılmış muamele ilkesini uygulamak
- Hedef 10.b:** Özellikle en az gelişmiş ülkeler, Afrika ülkeleri, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve karayla çevrili gelişmekte olan ülkeler olmak üzere ihtiyacın en fazla olduğu ülkelere, ulusal plan ve programlarına uyumlu olacak şekilde, doğrudan yabancı yatırımları da kapsayan nakit akışlarını ve resmi kalkınma yardımlarını teşvik etmek
- Hedef 10.c:** 2030 yılına kadar göçmen işçi dövizini havale işlem bedellerini %3'ün altına düşürmek ve bedeli %5'ten yüksek olan işçi dövizini havale yöntemlerini sona erdirmek

Göstergeler

- 10.1.1** Toplam nüfusun ve en alttaki yüzde 40'lık nüfus diliminin hanehalkı harcamaları ya da kişi başı gelirinin büyüme hızı
- 10.2.1** Cinsiyet, yaş ve engellilik durumuna göre medyan gelirin yüzde 50 düzeyinin altında yaşayanların oranı
- 10.3.1** Uluslararası insan hakları hukuku kapsamında yasaklanan bir ayrımcılık temelinde, son 12 ay içinde kişisel olarak ayrımcılığa uğradığını veya taciz edildiğini bildiren nüfus oranı
- 10.4.1** Ücretler ve sosyal koruma transferlerini içeren işgücü ödemelerinin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payı
- 10.5.1** Finansal Sağlık Göstergeleri
- 10.6.1** Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası kuruluşlarda oy hakkı ve üyelik oranı
- 10.7.1** Varış ülkesinde kazanılan aylık gelirin bir oranı olarak çalışanın üstlendiği işe alım maliyeti
- 10.7.2** Sistemli, güvenli, düzenli ve sorumlu göç ve hareketliliği kolaylaştıran göç politikalarına sahip ülkelerin sayısı
- 10.a.1** En az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere uygulanan sıfır gümrük vergili tarife satırlarının toplam tarife satırlarına oranı
- 10.b.1** Alıcı ve donör ülkesine ve akım türüne göre, kalkınma için toplam kaynak akımları (örn. resmi kalkınma yardımı, doğrudan yabancı yatırımlar ve diğer akımlar)
- 10.c.1** Göçmen havaalelerinin işlem masraflarının havale tutarına oranı

SKA 11: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak

- Hedef 11.1:** 2030 yılına kadar, herkesin yeterli, güvenli ve karşılanabilir konuta ve temel hizmetlere erişimini sağlamak ve gecekonduların iyileştirmek
- Hedef 11.2:** 2030 yılına kadar herkes için, özellikle kırılgan durumda olan insanların, kadınların, çocukların, engellilerin ve yaşlıların ihtiyaçlarına özel önem gösterilerek, yol güvenliğinin artırılması, başta toplu taşıma sisteminin geliştirilmesiyle herkesin güvenli, ekonomik olarak karşılanabilir, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemlerine erişimini sağlamak
- Hedef 11.3:** 2030 yılına kadar, tüm ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmeyi ve katılımcı, bütünlük ve sürdürülebilir yerleşim planlaması ve yönetimi için kapasiteleri geliştirmek
- Hedef 11.4:** Dünyanın kültürel ve doğal mirasını korumaya ve sahip çıkmaya yönelik çabaları güçlendirmek
- Hedef 11.5:** 2030 yılına kadar, yoksulları ve kırılgan durumdaki insanları korumaya odaklanarak, su kaynaklı afetler de dâhil olmak üzere afetlerden kaynaklanan ölümleri ve etkilenen insan sayısını kayda değer miktarda azaltmak ve ekonomik kayıpların küresel GSYH içerisindeki göreceli payını büyük oranda düşürmek
- Hedef 11.6:** 2030 yılına kadar, belediye atıkları ile diğer atıkların yönetimine ve hava kalitesine özel önem verilerek kentlerde kişi başına düşen olumsuz çevresel etkileri azaltmak
- Hedef 11.7:** 2030 yılına kadar, özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler için güvenli, kapsayıcı ve ulaşılabilir, yeşil ve kamusal alanlara genel erişim sağlamak
- Hedef 11.a:** Ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasının güçlendirilmesi yoluyla kent, kent çeperi ve kırsal alanlar arasındaki ekonomik, sosyal ve çevresel olumlu ilişkileri desteklemek
- Hedef 11.b:** 2020 yılına kadar, kapsayıcılığı, kaynak verimliliğini, iklim değişikliğine uyumu, iklim değişikliğinin azaltılmasını ve afetlere karşı dayanıklılığı dikkate alan bütüncül politika ve planları benimseyen ve uygulayan kent ve yerleşim yeri sayısını önemli ölçüde artırmak ve Sendai Afet Risk Azaltımı Çerçeve Belgesi 2015-2030 ile uyumlu bütüncül afet riski yönetimini her düzeyde geliştirmek ve uygulamak
- Hedef 11.c:** Yerel malzemeler kullanılması suretiyle sürdürülebilir ve dayanıklı binaların inşası için en az gelişmiş ülkeleri, finansal ve teknik yardımları da içerecek şekilde, desteklemek

Göstergeler

- 11.1.1** Gecekondu, gayri resmi yerleşim yerleri veya yetersiz konutlarda yaşayan kent nüfusunun oranı
- 11.2.1** Cinsiyet, yaş ve engellilik durumuna göre, toplu taşıma araçlarına kolay erişimi olan nüfusun oranı
- 11.3.1** Arazi tüketim oranının nüfus artış hızına oranı
- 11.3.2** Kentsel planlama ve kent yönetimine, sivil toplumun düzenli ve demokratik katılımını temin eden şehirlerin oranı
- 11.4.1** Mirasın türüne (kültürel, doğal, karma ve Dünya Mirası olma durumu), yönetim düzeyine (merkezi/yerel yönetim), harcama tipine (işletme/yatırım harcamaları) ve özel fon tipine (bağışlar, özel ve kar amacı gütmeyen sektör ve sponsorluk) göre tüm kültürel ve doğal mirasın korunması ve muhafazası için kişi başına yapılan kamu ve özel harcama tutarı
- 11.5.1** 100.000 kişi başına afetlerden doğrudan etkilenen, kaybolan ve ölen kişi sayısı
- 11.5.2** Afetlerden dolayı aksayan temel hizmetlerin sayısı ve altyapıya zarar veren ekonomik kayıpların gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı
- 11.6.1** Düzenli olarak toplanan ve uygun nihai işlem uygulanan kentsel katı atıkların toplam kentsel katı atıklara (şehir bazında) oranı
- 11.6.2** Şehirlerdeki (nüfusa göre ağırlıklı) ince partikül maddelerin (örn. PM_{2,5} ve PM₁₀) yıllık ortalama seviyeleri
- 11.7.1** Cinsiyet, yaş ve engellilik durumuna göre kamu kullanımına açık, yapılaşmış alanların şehirlerdeki ortalama payı
- 11.7.2** Cinsiyet, yaş, engellilik durumu ve olay yerine göre, son 12 ay içinde fiziksel ya da cinsel taciz mağduru kişilerin oranı
- 11.a.1** Kentsel ve bölgesel kalkınma planlarına nüfus projeksiyonları ve kaynak ihtiyaçlarını entegre eden şehirlerde yaşayan nüfusun oranı
- 11.b.1** Sendai Afet Riski Azaltma Çerçevesi, 2015-2030 ile uyumlu olarak ulusal afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan ülkelerin sayısı
- 11.b.2** Ulusal afet riski azaltma stratejileri ile uyumlu yerel afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan yerel yönetimlerin oranı
- 11.c.1** En az gelişmiş ülkelere yapılan, yerel malzemeler kullanılarak sürdürülebilir, dayanıklı ve kaynak etkin binaların inşası ve tadilatına tahsis edilen finansal yardım oranı

SKA 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak

- Hedef 12.1:** Gelişmiş ülkelerin önderliğinde, gelişmekte olan ülkelerin gelişme seviyesi ve kapasiteleri göz önünde bulundurularak, her ülkenin eyleme geçmesiyle Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Modellerine Yönelik 10 Yıllık Çerçeve Programını uygulamak
- Hedef 12.2:** 2030 yılına kadar doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini ve verimli kullanımını sağlamak
- Hedef 12.3:** 2030 yılına kadar kişi başına düşen küresel gıda israfını perakende satış ve tüketici seviyesinde yarıya düşürmek ve hasat sonrası kayıplar da dâhil olmak üzere, üretim ve tedarik zincirinde gıda kayıplarını azaltmak
- Hedef 12.4:** 2020 yılına kadar kabul edilmiş uluslararası çerçevelere göre kimyasalların ve tüm atıkların yaşam döngüsü boyunca çevreye duyarlı yönetimini sağlamak ve insan sağlığına ve çevreye olan zararlı etkilerini en aza indirebilmek için bu atıkların havaya, suya ve toprağa salınımını önemli miktarda azaltmak
- Hedef 12.5:** 2030 yılına kadar önleme, azaltma, geri kazanım ve yeniden kullanım yoluyla atık oluşumunu kayda değer miktarda azaltmak
- Hedef 12.6:** Başta büyük ve sınırlı şirketler olmak üzere, firmaları sürdürülebilir uygulamaları benimsemeleri ve raporlama döngülerine sürdürülebilirlik bilgilerini eklemeleri için özendirme
- Hedef 12.7:** Ulusal politikalar ve önceliklerle uyumlu olacak şekilde sürdürülebilir kamu alımlarını teşvik etmek
- Hedef 12.8:** 2030 yılına kadar insanların her yerde sürdürülebilir kalkınma ve doğayla uyumlu yaşam tarzları hakkında gerekli bilgilere ve farkındalığa sahip olmalarını sağlamak
- Hedef 12.a:** Gelişmekte olan ülkeleri daha sürdürülebilir ve üretim ve tüketim modellerine geçmek için bilimsel ve teknolojik kapasitelerini geliştirmeleri konusunda desteklemek
- Hedef 12.b:** 2030 yılına kadar istihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünleri teşvik eden sürdürülebilir turizme erişmek için sürdürülebilir kalkınma etkilerini izlemeye yönelik araçlar geliştirmek ve uygulamak
- Hedef 12.c:** Gelişmekte olan ülkelerin özel koşulları ve ihtiyaçlarını tamamiyle göz önüne alarak ve yoksul ve etkilenen toplulukları koruyan bir yaklaşımla bu ülkeler üzerinde olabilecek tüm olumsuz etkileri asgariye indirerek, vergilendirmenin yeniden yapılandırılması ve eğer varsa çevresel etkileri olan zararlı sübvansiyonlara aşamalı olarak son vermek dâhil olmak üzere, ulusal koşullara uygun olarak, piyasa aksaklıklarının kaldırılması suretiyle savurgan tüketimi teşvik eden verimsiz fosil yakıt sübvansiyonlarını rasyonelleştirmek

Göstergeler

- 12.1.1** Bir öncelik ya da ulusal politikalarındaki bir hedef olarak sürdürülebilir üretim ve tüketimi yaygınlaştıran ya da sürdürülebilir üretim ve tüketim ulusal eylem planlarına sahip ülke sayısı
- 12.2.1** Madde ayak izi, kişi başına düşen madde ayak izi ve gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) başına madde ayak izi
- 12.2.2** Yurt içi madde tüketimi, kişi başına yurt içi madde tüketimi ve gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) başına yurt içi madde tüketimi
- 12.3.1** (a) Gıda kaybı endeksi ve (b) Gıda atık endeksi
- 12.4.1** Tehlikeli atıklar ve diğer kimyasallara ilişkin uluslararası çok taraflı çevresel anlaşmalara taraf olan ve ilgili anlaşmalar gereği bilgi aktarımı taahhütü ve yükümlülüklerini yerine getiren ülkelerin sayısı
- 12.4.2** Kişi başına üretilen tehlikeli atık miktarı ve atık bertaraf yöntemine göre bertaraf edilmiş tehlikeli atık oranı
- 12.5.1** Ulusal geri dönüşüm oranı, geri dönüştürülmüş malzemenin ton miktarı
- 12.6.1** Sürdürülebilirlik raporları yayınlayan şirketlerin sayısı
- 12.7.1** Sürdürülebilir kamu ihale politikaları ve eylem planları uygulayan ülkelerin sayısı
- 12.8.1** (i) Küresel vatandaşlık eğitimi ve (ii) iklim değişikliği eğitimi de dâhil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma için eğitimin; (a) milli eğitim politikaları, (b) müfredat, (c) öğretmen eğitimi ve (d) öğrenci değerlendirmede yaygınlaştırılma düzeyi
- 12.a.1** Gelişmekte olan ülkelere sürdürülebilir üretim ve tüketim ile çevreye duyarlı teknolojiler için, araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) alanında yapılan yardım miktarı
- 12.b.1** Üzerinde uzlaşmış izleme ve değerlendirme araçları bulunan sürdürülebilir turizm stratejileri, politikaları ve uygulanan sürdürülebilir eylem planlarının sayısı
- 12.c.1** Fosil yakıtlara verilen sübvansiyon miktarının, toplam ulusal fosil yakıt harcamalarına ve (üretim ve tüketim açısından) gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı

SKA 13: İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek

- Hedef 13.1:** Tüm ülkelerde iklim değişikliğiyle ilgili tehlikeler ile doğal afetlere karşı dayanıklılık ve uyum kapasitesini güçlendirmek
- Hedef 13.2:** İklim değişikliğine yönelik önlemleri ulusal politikalara, stratejilere ve planlama süreçlerine dâhil etmek
- Hedef 13.3:** İklim değişikliğinin önlenmesi ve etkilerinin azaltılması ile iklim değişikliğine uyum ve erken uyarı konularında eğitim, farkındalık bireysel ve kurumsal kapasite geliştirmek
- Hedef 13.a:** Anlamlı azaltım eylemleri ve uygulamada şeffaflık bağlamında gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla; 2020 yılı itibarıyla tüm kaynaklardan yıllık 100 milyar ABD Dolarının ortaklaşa harekete geçirilmesi amacıyla yönelik Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine taraf olan gelişmiş ülkelerin taahhütlerini gerçekleştirmelerini sağlamak ve Yeşil İklim Fonunu sermaye oluşumunun bir an önce tamamlanması suretiyle faaliyete geçirmek
- Hedef 13.b:** En az gelişmiş ülkelerde ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinde; kadınlar, gençler ile yerel ve marjinal topluluklara odaklanmayı da kapsayan iklim değişikliğine yönelik planlama ve yönetim kapasitesini artıracak mekanizmaları teşvik etmek

Göstergeler

- 13.1.1** 100.000 kişi başına afetlerden doğrudan etkilenen, kaybolan ve ölen kişi sayısı
- 13.1.2** Sendai Afet Riski Azaltma Çerçevesi, 2015-2030 ile uyumlu olarak ulusal afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan ülkelerin sayısı
- 13.1.3** Ulusal afet riski azaltma stratejileri ile uyumlu yerel afet riski azaltma stratejilerini kabul eden ve uygulayan yerel yönetimlerin oranı
- 13.2.1** Gıda üretimini tehdit etmeyen bir şekilde düşük sera gazı emisyonlu kalkınmayı ve iklim direncini geliştiren ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum yeteneğini arttıran bir entegre politika/strateji/planın tesisini veya uygulamaya geçildiğini bildiren ülkelerin sayısı (ulusal uyum planı, ulusal katkı beyanı, ulusal bildirim, iki yıllık güncelleme raporu vb.)
- 13.3.1** Tüm eğitim kademelerinin müfredatına, iklim değişikliği hakkında azaltım, uyum, etki azaltma ve erken uyarı konularını entegre etmiş ülkelerin sayısı
- 13.3.2** Uyum, azaltım, teknoloji transferi ve kalkınma eylemlerini uygulamak için kurumsal, sistemik ve bireysel kapasite geliştirmenin güçlendirilmesini bildiren ülkelerin sayısı
- 13.a.1** 100 milyar dolarlık iklim finansmanı taahhüdü kapsamında 2020-2025 yılları arasında yıllık olarak harekete geçirilen ABD doları miktarı
- 13.b.1** Kadınlara, gençlere, yerel ve kırılabilir topluluklara odaklanmayı da içererecek şekilde, iklim değişikliğiyle ilgili etkili planlama ve yönetim kapasitelerini artırmaya yönelik mekanizmalar için finans, teknoloji ve kapasite geliştirmeyi de kapsayan özelleşmiş destek alan en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletlerinin sayısı ve destek miktarı

SKA 14: Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak

- Hedef 14.1:** 2025 yılına kadar deniz atıkları ve besin maddesi kirliliği dâhil, özellikle karasal faaliyetlerden kaynaklanan her türlü deniz kirliliğini önlemek ve kayda değer miktarda azaltmak
- Hedef 14.2:** 2020 yılına kadar, önemli olumsuz etkileri önlemek için, deniz ve kıyı ekosistemlerini dayanıklılıklarını da artıracak biçimde sürdürülebilir bir şekilde yönetmek ve korumak ve sağlıklı ve üretken okyanuslar için ekosistemlerin restore edilmesi amacıyla harekete geçmek
- Hedef 14.3:** Her düzeyde geliştirilmiş bilimsel işbirliği yolunu da içerecek şekilde okyanus asitlenmesinin etkilerini ele almak ve mümkün olduğunca azaltmak
- Hedef 14.4:** 2020 yılına kadar, mahsul toplamayı etkili bir şekilde tanzim etmek; aşırı avlanma, yasadışı, kayıt dışı ve kuraldışı (YKK) balıkçılık ve tahrip edici balıkçılık uygulamalarını bitirmek ve balık stoklarını, en azından biyolojik karakteristiklerine göre belirlenen maksimum sürdürülebilir ürünü sağlayabilecek seviyelere çıkarmak amacıyla, optimum zamanda restore etmek üzere bilimsel temelli yönetim planları uygulamak
- Hedef 14.5:** 2020 yılına kadar, ulusal ve uluslararası yasalarla uyumlu olacak şekilde ve mevcut en iyi bilimsel bilgiye dayanarak kıyı ve deniz alanlarının en az %10'unu koruma altına almak
- Hedef 14.6:** Gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeler için uygun, etkili ve farklılaştırılmış muamelenin DTÖ balıkçılık sübvansiyonları müzakerelerinin ayrılmaz bir parçası olması gereğini tanıyarak; 2020 yılına kadar, kapasite aşımı ve aşırı avlanmaya yol açan balıkçılık sübvansiyonlarını yasaklamak, yasadışı, kayıt dışı ve kuraldışı balıkçılığa neden olan sübvansiyonları sona erdirmek ve bu tarz yeni sübvansiyonlar başlatmaktan kaçınmak
- Hedef 14.7:** 2030 yılına kadar küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkelerin; balıkçılık, su ürünleri ve turizmin sürdürülebilir yönetimini de içerecek şekilde, su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımından edindikleri ekonomik faydaları artırmak
- Hedef 14.a:** Okyanus sağlığını iyileştirmek ve deniz biyolojik çeşitliliğinin başta küçük ada devletleri ve en az gelişmiş ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin kalkınmasına katkısını artırmak amacıyla; Deniz Teknolojisi Transferine İlişkin Hükümetler arası Oşinografi Komisyonu Kriterleri ve Rehberleri doğrultusunda bilimsel bilgiyi artırmak, araştırma kapasitesini güçlendirmek ve deniz teknolojileri transfer etmek

- Hedef 14.b:** Küçük ölçekli olta balıkçılarının deniz kaynakları ve pazarlarına erişimini sağlamak
- Hedef 14.c:** "İstedığımız Gelecek" belgesinin 158. paragrafında da belirttiği üzere okyanusların ve okyanus kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda yasal çerçeveyi belirleyen Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesinde yer aldığı şekliyle uluslararası hukuku uygulayarak okyanusların ve okyanus kaynaklarını korunmasını ve sürdürülebilir kullanımını iyileştirmek

Göstergeler

- 14.1.1** Kıyı ötrofikasyon endeksi ve yüzen plastik atık yoğunluğu
- 14.2.1** Ekosistem tabanlı yaklaşımlar kullanılarak yönetilen ulusal münhasır ekonomik bölgelerin oranı
- 14.3.1** Üzerinde anlaşmaya varılmış temsil edici örnekleme istasyonlarında ölçülen ortalama deniz suyu asiditesi (pH)
- 14.4.1** Biyolojik olarak sürdürülebilir seviyelerdeki balık stoklarının oranı
- 14.5.1** Deniz koruma alanlarının kapsama oranı
- 14.6.1** Yasadışı, kayıtdışı ve kaçak balıkçılıkla mücadele edilmesini amaçlayan uluslararası belgelerin uygulanma derecesi
- 14.7.1** Gelişmekte olan küçük ada ülkeleri, az gelişmiş ülkeler ve tüm ülkelerde sürdürülebilir balıkçılığın gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı
- 14.a.1** Deniz teknolojisi alanında araştırmaya tahsis edilen toplam araştırma bütçesinin oranı
- 14.b.1** Küçük ölçekli balıkçıların erişim haklarını tanıyan ve koruyan yasal/düzenleyici/ politik/kurumsal çerçevenin uygulanma derecesi
- 14.c.1** Okyanusların ve kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması için, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'nde yansıtıldığı gibi, uluslararası yasaların uygulandığı okyanuslara ilişkili belgeler, kurumsal çerçeveler, yasa ve politikalar aracılığıyla kabul eden, uygulayan ve ilerleme kaydettiğini onaylayan ülkelerin sayısı

SKA 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek

- Hedef 15.1:** 2020 yılına kadar, uluslararası anlaşmaların getirdiği yükümlülükler doğrultusunda, özellikle ormanlar, sulak alanlar, dağlar ve kurak alanlar olmak üzere, karasal ve iç tatlısu ekosistemlerinin ve bunların hizmetlerinin korunmasını, restore edilmesini ve sürdürülebilir kullanılmasını sağlamak
- Hedef 15.2:** 2020 yılına kadar, tüm orman türleri için sürdürülebilir yönetim uygulamasını teşvik etmek, ormansızlaşmayı durdurmak, bozulmuş ormanları restore etmek, ormanlaştırma ve yeniden ağaçlandırmayı küresel düzeyde ciddi miktarda artırmak
- Hedef 15.3:** 2020 yılına kadar, çölleşmeyle mücadele etmek; çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen topraklar da dâhil bozulmuş arazileri ve toprakları restore etmek ve toprak bozulmasından kurtulmuş bir dünyaya ulaşmak için çaba göstermek
- Hedef 15.4:** 2030 yılına kadar dağ ekosistemlerinin, sürdürülebilir kalkınma için vazgeçilmez olan faydalarını sağlama kapasitesini geliştirmek için, biyolojik çeşitliliği de içerecek şekilde, muhafazasının sağlanması
- Hedef 15.5:** Doğal habitatların bozulmasını azaltmak için acil ve kayda değer tedbirler almak, biyoçeşitlilik kaybını durdurmak ve 2020 yılına kadar tehdit altındaki türleri korumak ve tamamen yok olmalarını önlemek
- Hedef 15.6:** Genetik kaynakların kullanımından ortaya çıkan faydaların adil ve hakkaniyetli biçimde paylaşılmasını sağlamak ve bu kaynaklara, uluslararası düzeyde anlaşıldığı haliyle, uygun erişimi yaygınlaştırmak
- Hedef 15.7:** Korunan bitki ve hayvan türlerinin kaçırılması ve kaçak avlanmanın sona erdirilmesi için acil tedbir almak ve yasadışı yollardan elde edilen yaban hayatı ürünleri olan arz ve talebini irdelemek
- Hedef 15.8:** 2020 yılına kadar istilacı yabancı türlerin kara ve su ekosistemlerine gelişini önlemek ve etkilerini önemli ölçüde azaltmak için önlem almak ve öncelikli türleri kontrol altına almak veya yok etmek
- Hedef 15.9:** 2020 yılına kadar ekosistem ve biyolojik çeşitlilik değerlerini ulusal ve yerel planlara, kalkınma süreçlerine, yoksulluk azaltma stratejilerine ve hesaplarına dâhil etmek
- Hedef 15.a:** Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için her türlü kaynaktan gelen mali imkânları seferber etmek ve kayda değer miktarda artırmak
- Hedef 15.b:** Sürdürülebilir orman yönetiminin finansmanı için tüm kaynakları önemli ölçüde her düzeyde seferber etmek ve gelişmekte olan ülkelere, koruma ve yeniden ağaçlandırmayı da içerecek şekilde sürdürülebilir orman yönetimini daha ileri düzeye taşımaları için yeterli teşvikler sağlamak
- Hedef 15.c:** Yerel toplulukların sürdürülebilir geçim fırsatlarını takip edebilmeleri için kapasitelerini artırmayı da içerecek şekilde, korunan türlerin kaçak avlanması ve kaçırılmasıyla mücadele etmeye yönelik mevcut çabalara küresel desteği artırmak

Göstergeler

- 15.1.1** Ormanlık arazinin toplam arazi alanına oranı
- 15.1.2** Ekosistem türüne göre, korunan alanlara dâhil edilen karasal ve tatlısu biyoçeşitliliği açısından önemli alanların oranı
- 15.2.1** Sürdürülebilir orman yönetimine doğru ilerleme
- 15.3.1** Bozulmuş arazilerin toplam arazi alanına oranı
- 15.4.1** Dağ biyoçeşitliliği için önemli korunan alanların kapsamı
- 15.4.2** Dağ Yeşil Örtü Endeksi
- 15.5.1** Kırmızı Liste Endeksi
- 15.6.1** Genetik kaynaklardan elde edilen faydaların adil ve eşit bir şekilde paylaşımını sağlayan yasal, idari ve politika çerçevelerini benimseyen ülkelerin sayısı
- 15.7.1** Yasa dışı av ve kaçakçılık sonucu gerçekleşen ticaretin toplam yabani yaşamla ilgili ticarete oranı
- 15.8.1** İstilacı yabancı türlerin önlenmesine ya da kontrolüne yeterli kaynak sağlayan ve bu konuda bir ulusal mevzuatı bulunan ülkelerin oranı
- 15.9.1** 2011-2020 Biyoçeşitlilik Stratejik Planı'nın Aichi Biyoçeşitlilik Hedefi 2 ile uyumlu olarak belirlenen ulusal hedeflere yönelik ilerleme düzeyi
- 15.a.1** Biyoçeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda resmi kalkınma yardımı ve kamu harcamaları
- 15.b.1** Biyoçeşitlilik ve ekosistemlerin korunması ve sürdürülebilir kullanımı konusunda resmi kalkınma yardımı ve kamu harcamaları
- 15.c.1** Yasa dışı av ve kaçakçılık sonucu gerçekleşen ticaretin toplam yabani yaşamla ilgili ticarete oranı

SKA 16: Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak

- Hedef 16.1:** Her yerde her türlü şiddeti ve şiddet kaynaklı ölüm oranlarını kayda değer miktarda azaltmak
- Hedef 16.2:** Çocuklara yönelik taciz, istismar, kaçakçılık ve her türlü şiddete ve çocuk işkencesine son vermek
- Hedef 16.3:** Ulusal ve uluslararası düzeylerde hukukun üstünlüğünü yaygınlaştırmak ve herkesin adalete eşit erişimini sağlamak
- Hedef 16.4:** 2030 yılına kadar yasadışı finansal ve silah akışlarını kayda değer miktarda azaltmak, çalınmış varlıkların kurtarılmasını ve iade edilmesini sağlamak ve her türlü organize suçla mücadele etmek
- Hedef 16.5:** Yolsuzluk ve rüşvetin tüm türlerini ciddi miktarda azaltmak
- Hedef 16.6:** Her düzeyde etkili, hesap verebilir ve şeffaf kurumlar geliştirmek
- Hedef 16.7:** Cevap veren, kapsayıcı, katılımcı ve temsiliyetçi karar almayı her düzeyde sağlamak
- Hedef 16.8:** Küresel yönetim kurumlarında gelişmekte olan ülkelerin katılımını genişletmek ve güçlendirmek
- Hedef 16.9:** 2030 yılına kadar, doğum kayıtları da dâhil olmak üzere herkese yasal kimlik sağlamak
- Hedef 16.10:** Ulusal hukuk ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak, bilgiye kamusal erişim sağlamak ve temel özgürlükleri korumak
- Hedef 16.a:** Terör ve suçla mücadele etmek ve şiddeti önlemek için, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, her düzeyde kapasite geliştirme amacıyla, uluslararası işbirliği yolunu da içerecek şekilde, ilgili ulusal kurumları güçlendirmek
- Hedef 16.b:** Sürdürülebilir kalkınma için ayrımcı olmayan yasa ve politikaları yaygınlaştırmak ve uygulamak

Göstergeler

- 16.1.1** Cinsiyet ve yaşa göre 100.000 nüfus başına kasten adam öldürme mağdurlarının sayısı
- 16.1.2** Cinsiyet, yaş ve nedene göre 100.000 nüfus başına çatışmaya bağlı ölümlerin sayısı
- 16.1.3** Önceki 12 ay içinde fiziksel, psikolojik veya cinsel şiddete maruz kalan nüfusun oranı
- 16.1.4** Yaşadıkları alanın çevresinde yalnız yürürken kendini güvende hissedemeyen nüfusun oranı
- 16.2.1** Son bir ay içinde bakımını üstlenen kişiler tarafından herhangi bir fiziksel ceza ve/veya psikolojik saldırganlığa maruz kalan 1-17 yaş arası çocukların oranı
- 16.2.2** Cinsiyet, yaş ve istismar türüne göre 100.000 kişi başına insan kaçakçılığı mağdurlarının sayısı
- 16.2.3** 18 yaşına kadar cinsel şiddete maruz kalan 18-29 yaş arası genç kadın ve erkeklerin oranı
- 16.3.1** Önceki 12 ay içinde yetkili makamlara veya diğer resmi olarak tanınmış uyuşmazlık çözme mekanizmalarına mağduriyetini bildiren şiddet mağdurlarının oranı
- 16.3.2** Hüküm giymemiş tutukluların toplam cezaevi nüfusuna oranı
- 16.4.1** İç ve dış yasadışı finansal akımların toplam değeri (cari ABD Doları ile)
- 16.4.2** Yasadışı menşei veya bağlamı yetkili bir makam tarafından uluslararası belgeler doğrultusunda izlenen veya saptanan; ele geçirilmiş, bulunmuş veya teslim edilmiş silahların oranı
- 16.5.1** Önceki 12 ay içinde bir kamu görevlisiyle en az bir teması olan kişilerden; bir kamu görevlisi tarafından rüşvet istenen ya da ona rüşvet veren kişilerin oranı
- 16.5.2** Önceki 12 ay içinde bir kamu görevlisiyle en az bir teması olan işletmelerden; kamu görevlisi tarafından rüşvet istenen ya da ona rüşvet veren işletmelerin oranı
- 16.6.1** Sektöre göre (veya bütçe koduna veya benzerine göre), merkezi yönetim bütçe harcamalarının onaylanan başlangıç ödeneklerine oranı
- 16.6.2** Son kamu hizmeti tecrübelerinden memnun kalan nüfusun oranı
- 16.7.1** Cinsiyet, yaş, engellilik durumu ve nüfus grubuna göre bireylerin (ulusal dağılımlara oranla) ulusal ve yerel düzeylerdeki (a) yasama organları, (b) kamu hizmeti ve (c) yargı kuruluşlarındaki pozisyonlarının oranları
- 16.7.2** Cinsiyet, yaş, engellilik durumu ve nüfus grubuna göre karar alma sürecinin kapsayıcı ve duyarlı olduğuna inanan nüfusun oranı
- 16.8.1** Gelişmekte olan ülkelerin uluslararası kuruluşlarda oy hakkı ve üyelik oranı
- 16.9.1** Yaşa göre, doğumları bir kamu otoritesi tarafından tescil edilen beş yaş altı çocukların oranı
- 16.10.1** Önceki 12 ay içinde öldürülen, kaçırılan, zorla kaybedilen, keyfi gözaltına alınan ve eziyete uğrayan gazeteci, ilişkili medya çalışanı, sendikacı ve insan hakları savunucularına ilişkin doğrulanmış vaka sayısı
- 16.10.2** Halkın bilgiye erişimi için anayasal, yasal ve / veya politik düzenlemeleri benimseyen ve uygulayan ülkelerin sayısı
- 16.a.1** Paris İlkelerine uygun olarak bağımsız ulusal insan hakları kurumlarının varlığı
- 16.b.1** Uluslararası insan hakları hukuku kapsamında bir ayrımcılık temelinde, son 12 ay içinde kişisel olarak ayrımcılığa uğradığını veya taciz edildiğini bildiren nüfus oranı

SKA 17: Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak

Finans

- Hedef 17.1:** Yurt içi vergi ve diğer gelir tahsilatı kapasitesini geliştirmek için, gelişmekte olan ülkelere uluslararası destek yolunu da içerecek şekilde, yurtiçi kaynakları harekete geçirmeyi güçlendirmek
- Hedef 17.2:** Birçok gelişmiş ülkenin, gelişmekte olan ülkelere gayrisafi ulusal gelirlerinin %0,7'sini ve en az gelişmiş ülkelere %0,15 ile 0,20'sini resmi kalkınma yardımı olarak (RKY/GSMH oranı) verme hedefini gerçekleştirme taahhütleri dâhil olmak üzere, gelişmiş ülkelerin resmi kalkınma yardımı taahhütlerini tam olarak yerine getirmelerini sağlamak; RKY sağlayıcılarını en az gelişmiş ülkelere en azından 0,20 RKY/GSMH oranını sağlayacak bir hedef belirlemeyi düşünmeye teşvik etmek
- Hedef 17.3:** Gelişmekte olan ülkelere çeşitli kaynaklardan ilave mali kaynak harekete geçirmek
- Hedef 17.4:** Uzun-vadeli borç sürdürülebilirliğine erişmek için uygun olan durumlarda, borç finansmanı, borç yardımı ve borcun yeniden yapılandırmasını teşvik etmeyi hedefleyen eşgüdümlü politikalar yoluyla, gelişmekte olan ülkelere yardım etmek ve borç yükünü azaltmak için aşırı borçlanmış yoksul ülkelerin dış borçlarını ele almak
- Hedef 17.5:** EAGÜ'ler için yatırım destek rejimleri benimsemek ve uygulamak

Teknoloji

- Hedef 17.6:** Bilim, teknoloji ve yenilikçiliğe erişimi ve bunlar üzerine Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçgen bölgesel ve uluslararası işbirliğini geliştirmek ve özellikle BM seviyesinde olmak üzere mevcut mekanizmalar arasındaki koordinasyonu iyileştirme yoluyla ve küresel bir teknoloji kolaylaştırıcı mekanizması aracılığıyla karşılıklı anlaşılmış koşullarda bilgi paylaşımını artırmak
- Hedef 17.7:** Çevreye duyarlı teknolojilerin karşılıklı anlaşıldığı takdirde ayrıcalıklı ve öncelikli koşullarda, gelişmekte olan ülkelere avantajlı şartlarla transferi, geliştirilmesi, yayılması ve yaygınlaştırılmasını teşvik etmek
- Hedef 17.8:** 2017 yılına kadar EAGÜ'ler için, Teknoloji Bankası ve BTY (Bilim, Teknoloji ve Yenilikçilik) kapasite geliştirme mekanizmalarını tamamen faaliyete geçirmek ve özellikle BİT olmak üzere kolaylaştırıcı teknolojilerin kullanımını artırmak

Kapasite Artırımı

Hedef 17.9: Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin tamamının uygulanabilmesini sağlayacak ulusal planları desteklemek üzere geliştirmekte olan ülkelerde etkili ve hedef odaklı kapasite geliştirmenin uygulanabilmesi için, Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçgen işbirlikleri dâhil, uluslararası desteği artırmak

Ticaret

Hedef 17.10: Doha Kalkınma Gündemindeki ilgili müzakerelerin sonucunu da içerecek şekilde DTÖ altında evrensel, kural temelli, ayrımcılık içermeyen ve adil bir çok taraflı ticaret sistemi geliştirmek

Hedef 17.11: Gelişmekte olan ülkelerin ihracatını, özellikle EAGÜ'lerin 2020 yılına kadar küresel ihracat payını iki katına çıkarma anlayışına sahip bir şekilde, kayda değer miktarda artırmak

Hedef 17.12: Dünya Ticaret Örgütü kararlarıyla uyumlu olarak, EAGÜ'lerden yapılan ithalat için uygulanan kayırıcı menşee kurallarının şeffaf ve sade olmasını sağlamayı da içerecek biçimde, EAGÜ'ler için gümrüksüz ve kotasız pazar erişimini kalıcı şekilde vakitlice uygulamaya koymak ve pazar erişimini kolaylaştırmaya katkıda bulunmak

Sistemik konular

Politika ve kurumsal uyum

Hedef 17.13: Politika koordinasyonu ve uyumunu da içerecek şekilde küresel makroekonomik istikrarı geliştirmek

Hedef 17.14: Sürdürülebilir kalkınma için politika uyumunu geliştirmek

Hedef 17.15: Yoksulluğa son verme ve sürdürülebilir kalkınma politikaları oluşturmak ve uygulamak için her ülkenin politika alanına ve liderliğine saygı göstermek

Çok-paydaşlı işbirlikleri

Hedef 17.16: Gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere tüm ülkelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasını desteklemek için bilgiyi, uzmanlığı, teknolojiyi ve finansal kaynakları paylaşan ve seferber eden çok paydaşlı ortaklıkların tamamlayıcılığında Sürdürülebilir Kalkınma için Küresel İşbirliğini geliştirmek

Hedef 17.17: Ortaklıkların tecrübelerinden ve kaynak yaratma stratejilerinden yararlanarak etkili kamu, kamu-özel ve sivil toplum ortaklıklarını teşvik etmek ve yaygınlaştırmak

Veri, izleme ve hesap verebilirlik

- Hedef 17.18:** 2020 yılına kadar gelir, cinsiyet, yaş, ırk, göçmenlik durumu, engellilik, coğrafi konum ve ulusal bağlamda gerekli görülen diğer özelliklere göre ayrıştırılmış yüksek kaliteli, zamanlı ve güvenilir verinin elde edilebilirliğini kayda değer miktarda artırmak için, en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletleri de dâhil olmak üzere gelişmekte olan ülkelere verilen kapasite geliştirme desteğini artırmak
- Hedef 17.19:** 2030 yılına kadar, GSYH'ya ek olarak sürdürülebilir kalkınmada kaydedilen ilerlemenin ölçülmesini geliştirmeye yönelik mevcut girişimlerin üzerine ilerlemek ve gelişmekte olan ülkelerde istatistiksel kapasite gelişimini desteklemek.

Göstergeler:

- 17.1.1** Kaynağına göre toplam devlet gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı
- 17.1.2** Merkezi yönetim vergi gelirlerinin merkezi yönetim harcamalarına oranı
- 17.2.1** Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) Kalkınma Yardımı Komitesi donörlerinin gayri safi milli gelirinin (GSMG) bir oranı olarak, toplam ve en az gelişmiş ülkelere net resmi kalkınma yardımları
- 17.3.1** Doğrudan yabancı yatırımlar, resmi kalkınma yardımı ve Güney-Güney İşbirliği desteğinin toplam bütçeye oranı
- 17.3.2** Yurtdışında yaşayanların yapmış olduğu havale miktarının (işçi döviz vb.) gayrisafi yurt içi hasılaya (GSYH) oranı
- 17.4.1** Borç servisinin mal ve hizmet ihracatına oranı
- 17.5.1** En az gelişmiş ülkeler için yatırım teşviki rejimlerini benimseyen ve uygulayan ülkelerin sayısı
- 17.6.1** İşbirliği türüne göre ülkeler arasındaki bilim ve/veya teknoloji işbirliği anlaşmaları ve programlarının sayısı
- 17.6.2** Hıza göre 100 kişiye düşen sabit internet genişbant abonelikleri
- 17.7.1** Çevreye duyarlı teknolojilerin geliştirilmesi, transferi, yayılması ve yaygınlaştırılmasını teşvik eden, gelişmekte olan ülkeler için onaylanmış toplam fon tutarı
- 17.8.1** İnternet kullanan bireylerin oranı
- 17.9.1** Gelişmekte olan ülkelere taahhüt edilen mali ve teknik yardımın (Kuzey-Güney, Güney-Güney ve üçlü işbirliğini içeren) değeri
- 17.10.1** Dünya çapında ağırlıklı ortalama tarife
- 17.11.1** Gelişmekte olan ülkelerin ve en az gelişmiş ülkelerin küresel ihracattaki payı
- 17.12.1** Gelişmekte olan ülkeler, en az gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan küçük ada devletlerine uygulanan ortalama tarife oranı
- 17.13.1** Makroekonomik Gösterge Tablosu
- 17.14.1** Sürdürülebilir kalkınma politika uyumunu geliştirmeye yönelik mekanizmaları olan ülkelerin sayısı
- 17.15.1** Kalkınma işbirliği sağlayıcıları tarafından ülkenin sahip olduğu sonuç çerçeveleri ve planlama araçlarının kullanım kapsamı
- 17.16.1** Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ulaşılmasını destekleyen, çok paydaşlı kalkınma etkililiği izleme çerçevelerinde ilerleme rapor eden ülkelerin sayısı

- 17.17.1** Kamu-özel ve sivil toplum işbirliklerine taahhüt edilen ABD doları miktarı
- 17.18.1** Resmi İstatistik Temel İlkeleri doğrultusunda, ülkeyle ilişkili hedefler altında, tüm kısımlarıyla ulusal düzeyde üretilen sürdürülebilir kalkınma göstergelerinin oranı
- 17.18.2** Resmi İstatistik Temel İlkeleri ile uyumlu ulusal istatistik mevzuatına sahip ülkelerin sayısı
- 17.18.3** Finansman kaynağına göre tamamen finanse edilen ve uygulanan bir ulusal istatistik planı olan ülkelerin sayısı
- 17.19.1** Gelişmekte olan ülkelerde istatistiksel kapasiteyi güçlendirmek için tahsis edilen tüm kaynakların değeri
- 17.19.2** (a) Son 10 yıl içinde en az bir nüfus ve konut sayımı yapan ve (b) yüzde 100 doğum kaydı ve yüzde 80 ölüm kaydını gerçekleştiren ülkelerin oranı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI
STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI

YÖNETİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Haziran 2020

Necatibey Cad. No: 110/A 06570 Yücetepe - ANKARA
Tel: +90 (312) 294 50 00 • Faks: +90 (312) 294 52 98

STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKANLIĞI YAYINLARI BEDELSİZDİR, SATILAMAZ.